

ST. OLAV

Nr. 11—12

Oslo, 16. mars 1944

56. årg.

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: En søndag uten kirkegang. — Kjenn din religion. — Bønnens Apostolat. — Katolsk kristenliv. — Et skumringsbesøk i min kirke. — Herhjemme.

En søndag uten kirkegang.

Av mqr. K. Kjelstrup.

*En søndag uten kirkegang — —
hvor den er fattig, tom og lang
for hver som elsker Herrens hus
med bønn og sang og orgelbrus,
for hver som vet at nådens lønn
er større ved den felles bønn,
især når ved vårt offerlam
i Messen bønnen bæres fram.*

*En søndag uten kirkegang
er som en vårdag uten sang
av fugleskarens jubelkor
som fant sin veg igjen til nord.
Og svak blir troens ild og glød
der Sakramentets himmelbrod
ei skjenker kraft og liv i Gud
til trofast vakthold om hans bud.*

*En søndag uten kirkegang
er vold mot sjelens dype trang
til samliv med den Frelser som
gjør hver en sjel til helligdom
der bønnens offerild er tent
med glød fra Allrets Sakrament.
For aldri er din Frelser kjær
din arme sjel så nær, så nær
som når Han ved sin tjeners munn
i Messens rike nådestund
fordeler mildt Guds miskunns flod
som han forvervet med sitt blod.*

Kjenn din religion.

Av A. J. LUTZ. O. P.

XIII. Kristus i herligheten.

A. Kristus i dødsriket.

Kristus ble korsfestet og gravlagt aftenen før jødernes påske. Venner og fiender vendte tilbake til sine heimer for å spise påskelammet. Imidlertid hendte det noe vidunderlig hemmelighetsfullt i den verden som er skjult for oss, i den hinsidige verden. Mens Jesu legeme lå i sin klippegrav, for hans sjel ned til dødsriket hvor den også hadde en frelsesgjerning å fullbyrde. Dødsriket er et fellesnavn for tre forskjellige steder. Det kan betegne det helvete hvor de fordømte lider sin evige straff. Det var ikke dit at Jesus hadde et frelsesbudskap å bringe. Navnet «Dødsriket» brukes også om skjærsilden. Det var heller ikke der Jesus personlig skulde åpenbare seg. Han er der alltid nærværende ved den lutrende kraft som hans korsoffer er kilden til, og var også kilden til før det var en historisk fullbyrdet kjensgjerning. For alle som under den gamle pakt døde i Guds vennskap og i skjærsilden fikk sone sine timelige syndestraffer, hadde Kristus å takke for sin frelse. Alle fikk Guds nåde med henblikk på det kommende sonoffer.

Men blant de avdøde var det også andre som enten var gått bort fra verden i en tilstand av fullkommen renhet og ikke trengte noen lutring, eller som på Jesu tid alt hadde sone sine timelige syndestraffer i skjærsilden. Det var de hellige partiarker og profeter, det var alle fromme israelitter, det var også mennesker fra den hedenske verden som hadde vært tro mot sannheten i den utstrekning de kjente den. Alle disse hensovede hadde som oppholdssted det dødsrike som kalles forhelvete eller med et bibelsk navn «Abrahams skjød». For de alle levde likesom omfavnet av hans vennskap som er de troendes far og urtypen for all troskap mot Gud. Skjønt alle var fullkomne Guds venner, var de allikevel utelukket fra himmelen så lenge Kristi død ikke hadde utslettet verdens synd og oppnådd tilgivelse for alle syndestraffer. En av arvesyndens følger hadde jo nettopp vært det at himmelen var lukket. No er det store sonoffer fullbrakt. Straffen er opphevet. Den frelser de hadde håpet på etter Guds løfter eller som de med dunkle anelser hadde lengtet imot, står no for dem for å gjøre ende på deres fangenskap. No mottar de det salige lys som setter dem i stand til å se Gud åsyn til åsyn. Det var det Jesus mente da han sa til røveren på korset «i dag skal du være med meg i paradiset» (Luk. 23, 43).

B. Jesu oppstandelse.

Da overprestene og fariseerne hadde satt vakt til å ta vare på graven og satt segl på steinen som var veltet for gravens inngang, mente de at de no endelig var i fred for Jesus. Men det var skrevet om ham, «du vil ikke forlate min sjel i underverdenen, heller ikke la din hellige se forråttelse; du har kunngjort livets vegeer for meg og du vil oppfylle meg med glede for dit åsyn» (Ap. gj. 2, 25—28). Kristus selv hadde flere ganger forutsagt at han den tredje dag vilde stå opp fra de døde. Slik skjedde det. «Det ble et sterkt jordskjelv, for en Herrens engel steg ned fra himmelen, gikk bort til graven, velte steinen bort og satte seg på den» (Matt. 28, 2. 3). Noen fromme kvinner kom ved morgengry for å se graven. Men engelen talte og sa til dem: «Vær ikke redd. Jeg vet de leter etter Jesus som ble korsfestet. Han er ikke her; for han er stått opp som han sa. Kom og se stedet hvor Herren ble lagt, og skynd dere bort og si til hans disipler at han er stått opp. Og se, han går forvegen for dere til Galilea; der skal de se ham. Se, no har jeg sagt dere det» (Matt. 28, 5—7).

Døden var kommet inn i verden ved synden. Jesus vilde lide døden for våre synders skyld. Han selv var uten synd. Han er «den hellige». Den guddommelige rettferdighet kunde derfor ikke tillate at døden fikk en varig makt over ham. Etter den store fornedrelse fulgte den herlige triumf som Jesus hadde fortjent ved sin fromme underkastelse under Faderens vilje. Ved sin guddommakt brøt han dødens lenker. Fra no av er ikke Jesus lenger døden underkastet, hans legeme er blitt et «herlighetslegeme» (Filipp. 3, 21), delaktig i sjelens åndelighet, frigjort fra den alminnelige materies lov og evig udødelig. «For vi vet jo at Kristus som stod opp fra de døde, ikke dør mer; døden skal ikke mer råde over ham. For da han døde for synden, døde han én gang, men når han lever, lever han for Gud» (Rom. 6, 9. 10.). Allikevel vilde Jesus bevare sårmerkene etter korsfestelsen som et evig tegn på hans triumf over mørkets makter. Han viser Faderen sine gjennomborte hender og føtter når han går i forbønn for menneskene på jorden. Han viser dem for de utvalgte for at de i evig takknemlighet skal lovprise hans frelsende kjærlighet. Han viser dem på dommedagen for de fortapte som til tross for den bitre død han led også for dem, hardnakket tilbakeviste hans nåde.

Jesu oppstandelse fra de døde er det store bevis på kristendommens sannhet. Når apostlene framsette den kristne tros mysterier for hedningene og

når disse forbauset eller henrykt over det uhorste budskap, spurte om hvordan slikt kunde være sant, da fortalte de ganske enkelt «at Kristus er død for våre synder etter skriftene, at han ble gravlagt, og at han stod opp den tredje dag etter skriftene, og at han ble sett av Kefas og deretter av de elleve. Så ble han sett av mer enn fem hundre brødre på en gang; noen av dem lever enno, men noen er døde. Siden ble han sett av Jakob, og så av alle apostlene. Men sist av alle har han også vist seg for meg, det ufullbårne foster» (1. Kor. 15, 3—8). «Men er ikke Kristus oppstått, da er jo vår preken forgjeves; forgjeves er da også deres tro» (ibid. 15, 14).

Men Jesu oppstandelse er en kjensgjerning. Det finnes ingen historisk kjensgjerning stadfestet med så mange og så pålitelige vitnesbyrd som den. Moderne religionsforskere som på forhånd forkaster alt overnaturlig, prøvde å utlede troen på Kristi oppstandelse fra hedenske myter som taler om døde og gjenoppståtte guder. Idéen om oppstandelse skulde ha vært så alminnelig utbredt i den gresk-romerske og orientalske verden at en slik legende ganske naturlig kom til å danne seg også om Jesu person i de første kristnes fantasi. Denne påstand er ikke annet enn «vitenskapelig overtro». De døde og gjenoppståtte gudeskikkelser har aldri eksistert. De var personifikasjoner av naturen som dør om vinteren og våkner igjen til livet om våren. Og hvor alminnelig idéen om oppstandelse var, kan vi blant annet lære av Apostelgjerningen 17. kap. Paulus sluttet sin tale på Areopagus med å nevne den oppstandne Kristus. «Men da de hørte om dødes oppstandelse, spotet noen, men andre sa: Vi skal høre på deg om dette en annen gang» (Ap. gj. 17, 32).

Den kristne verden gjentar derfor om og om igjen med en takknemlig overbevisning disse ord av den Nikenske trosbekjennelse: og han er oppstanden på den tredje dag ifølge skriften. Den vil også alltid i Jesu oppstandelse se et forbilde på det nye liv vi fikk ved Jesu frelsesverk. «For vi er gravlagt med ham ved dåpen til døden, så vi skal vandre i et nytt levnet, likesom Kristus er stått opp fra de døde ved Faderens herlighet. For når vi er blitt inderlig forenet med ham i likheten med hans død, så skal vi også være det i likheten med hans oppstandelse, fordi vi vet at vårt gamle menneske er blitt korsfestet med ham, så syndelegemet kan bli tilintetgjort, og vi ikke lenger skal tjene synden. For den som er død, er rettfærdiggjort fra synden. Men dersom vi er døde med Kristus, da tror vi at vi også skal leve med Kristus. For vi vet jo at Kristus som stod opp fra de døde, ikke dør mer; døden skal ikke mer råde over ham. For da han døde for synden, døde han én gang, men når han lever, lever han for Gud. På samme måte skal de også regne dere som døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus, vår Herre.» (Rom. 6, 4—11.)

C. Jesu himmelfart.

Etter sin oppstandelse ble Jesus enno førti dager på jorden hos sine disipler, «viste seg for dem og

talte med dem om Guds rike» (Ap. gj. 1, 3). Men allerede påskemorgen kunngjorde han sin hensikt å forlate vår jord. «Jeg farer opp til min fader og deres Fader, til min Gud og deres Gud» (Joh. 20, 17). Denne verden hvor alt er forkrenkelighet underkastet, var ikke det passende sted for Jesus etter at hans legeme var blitt udødelig og herliggjort. Hans heim er himmelen. Avskjedens time kom. Jesus trøstet de sørgende apostler ved å gjenta sitt løfte om den Hellige Ånd. «Men de skal få kraft av den Hellige Ånd som skal komme over dere, og de skal være mine vitner i Jerusalem og i hele Judea og Samaria og til verdens ende. Og da han hadde sagt dette, ble han tatt opp til himmelen mens de så på, og en sky tok ham bort fra deres øyne» (Ap. gj. 1, 8. 9). Så er Jesus blitt usynlig for oss jordboere inntil han kommer igjen i herlighet for å dømme verden. «Han sitter ved Guds høyre hånd», dvs. han er delaktig i Guds herlighet og herskermakt.

Som Jesu seier over døden, virker også hans himmelfart trøstende og oppløftende på oss. Vi lever her på jorden i utlendighet «borte fra Herren så lenge vi er i legemet, for vi vandrer vi tro, ikke i syn» (2. Kor. 5, 6. 7). Ofte går vi og sukker etter en bedre tilværelse. «O, himmelske stads salige bolig! O, evighetens klare dag, som ingen natt gjør mørk, men den høyeste sannhet alltid kaster sine stråler over, du dag som alltid er glad, alltid trygg, og som aldri skifter til det motsatte. O, at denne dag hadde lysnet og at alle disse timelige ting hadde tatt ende! Den lyser nok for de hellige i evig skinnende klarhet, men bare fra det fjerne og i spill for dem som lever som fremmede på jorden. Himmels borgere vet hvor den er full av glede, men Evas landflyktige sønner sukker, fordi dagen hernede er bitter og full av lede. Dagene i dette liv er korte og onde, oppfylt av smerter og trengsler, her besudles mennesket av mange synder, det besnæres av mange lidenskaper, plages av megen frykt, splittes av mange bekymringer, adspredes av mange interesser, innvikles i megen forfengeligheit, omringes av mange villfarelser, oppslites av mange anstrengelser, trykkes av fristelser, svekkes av nytelser, pines av armod.

O når blir det slutt på alle disse onder, når skal jeg bli befridd fra lastenes sørgelige trelldom? Når skal jeg tenke, Herre, på deg alene, når skal jeg helt kunne glede meg i deg? Når skal jeg være uten hindring og ha den sanne frihet uten noe som trykker sjel og legeme? Når blir der virkelig fred, en fred som er uforstyrrelig og trygg, fred innvortes og utvortes, fred som er sikker på alle kanter? Gode Jesus, når skal jeg stå i beskuelsen av deg, når skal jeg se ditt rikes herlighet, når skal du bli meg alt i alle? O, når skal jeg være med deg i ditt rike, som du har beredt for dem du elsker fra evighet av? Jeg er blitt tilbake, fattig og landflyktig i fiendeland, hvor der er krig hver dag og de største ulykker» (Kristi etterf. bok III, kap. 48, 1).

Tanken på Jesu himmelfart gjør oss frimodige og trygge. «I min Faders hus er det mange boliger; hadde det ikke vært så, hadde jeg sagt dere det; for jeg går bort og gjør i stand en plass til dere»

og når jeg er gått bort og har gjort i stand en plass til dere, kommer jeg igjen og vil ta dere til meg, så de også kan være der hvor jeg er. Og hvor jeg går hen, vet de, og vegen vet de» (Joh. 14, 2—4). Denne salige visshet gir oss kraft til å kjempe mot synden og verden. «Er de da oppreist med Kristus, så søk det som er oppe hvor Kristus sitter ved Guds høyre hånd. Trå etter det som er der oppe og ikke eter det som er på jorden. For de er døde, og deres liv er skjult med Kristus i Gud.» (Kol. 3, 1. 2. 3.)

D. Kristi kongedømme.

Denne Herre Jesus Kristus som døde for oss og etter sin seier over døden gikk inn i himmelens herlighet, er imidlertid ikke bare vår frelser, men også vår konge. Hans oppgave var å føre menneskene til Gud, dvs. å få dem til å søke Gud som den evige sannhet og det absolutte uendelige gode og til å underkaste seg hans lov, både naturloven som skaperen har skrevet i alle hjerter og evangeliets lov. Således oppstod Guds rike på jorden. Kristus hersker over det og verner om det mot denne «verdens fyrste», utvider det ved å vinne stadig nye folkeslag og styrker dets indre enhet ved å gi menneskene en klarere bevissthet om det himmelske felles gode som knytter dem sammen, den guddommelige åpenbaring. Det var det rike Jesus talte om da Pilatus spurte: «Altså er du en konge? Ja, svarte Jesus, jeg er konge, dertil er jeg født og derfor er jeg kommet til verden for at jeg skal vitne om sannheten» (Joh. 18, 37). Dette rike er ikke av denne verden, dvs. dets opphav er Guds evige kjærlighet og det mål er at «Gud blir alt i alle» (1. Kor. 15, 28).

Også Kristi kongemakt har et høyere utspring enn den som jordiske konger sitter inne med. Kristus er konge over hele menneskeslekten fordi hans menneskelige natur lever i personlig enhet med Guds Sønn. Denne kjensgjerning gir Jesus en dobbelt rett til å være konge. For det første er Jesus derved også som menneske hevet over alle andre mennesker i verdighet, visdom, hellighet og kjærlighet til menneskeslekten. Deretter er Jesu personlighet nettopp det Guds Ord, Guds evige Idé, hvor idéen til alle skapte ting og planen til verdens orden og til historiens gang, er nedlagt fra evighet. Allerede ved sin eksistens som Gud-menneske er Jesus altså konge. Men hans autoritet har enno en annen kilde, nemlig hans forløsningsverk. Jesus har kjøpt oss med sitt blod. «Men den som ble gjort lite ringere enn englene for at han ved Guds nåde skulde smake døden for alle, Jesus, ham ser vi kronet med herlighet og ære fordi han led døden» (Hebr. 2, 9). Derfor «må han herske til han har lagt alle fiender under sine føtter». (1. Kor. 15, 25.)

Kristi herskermakt gjelder imidlertid ikke bare menneskenes overnaturlige liv. Hans maktområde er alt menneskelig. Også familielivet, også det naturlige samfunnsliv med dets kultur, dets økonomiske og politiske interesser. Ikke slik at Kristus vil frata den politiske autoritet dens makt. All makt, også den

rettmessige politiske makt, er av Gud (Rom. 13, 1). Og Jessu gav oss dette bud: «Gi keiseren hva keiserens er og Gud hva Guds er» (Matt. 22, 21). Men også «keiseren» hører Gud til. Denne verdens goder og det samfunn som skaffer oss dem har ingen absolutt verdi i seg selv. Alt er av Skaperen blitt henordnet til det evige liv. «Hva enten de spiser eller drikker eller hva annet de gjør, så gjør det til Guds ære» (1. Kor. 10, 31). «Alt hører dere til Men de tilhører Kristus, og Kristus tilhører Gud» (1. Kor. 3, 23).

Som konge over Guds rike er Jesus også vår høyeste lovgiver og dommer. Når Paulus sier at de kristne ikke er under loven, men under nåden (Rom. 6, 14), så er meningen ikke den at vi skulde være fritatt for å holde de moralske bud som Gud gav i den gamle pakt eller at vi skulde kunne velge eller vrake etter vår egen «autonome» samvittighet eller vår personlige inspirasjon. Den lov som er opphevet er den mosaiske seremoniallov. Den kristne frihet består for det første deri at synden ikke råder over oss med uimotståelig makt. Fordi det nye liv vi lever i Jesus Kristus setter oss i stand til å overvinne de syndige drifter. «For synden skal ikke råde over dere, fordi de ikke er under loven, men under nåden. Men Gud være takk at de som var tjenere hos synden, av hjertet er blitt lydige mot den lærdomsform som de er blitt overgitt til! Men etter at de er kommet løs fra synden, er de blitt tjenere for rettferdigheten» (Rom. 6, 14. 17. 18). Deretter er vi frie i den forstand at vi holder Guds bud og evangeliets forskrifter, ikke av tvang eller av frykt for straff, men av kjærlighet. «For de har ikke fått en trelldomsånd, så de atter skulde bli redde; men de har fått en sønnkårs-ånd, som gjør at vi roper: Abba, Fader» (Rom. 8, 15). Loven tynger altså ikke på oss som et fremmed maktbud. For ved den Hellige Ånd, dvs. ved den guddommelige kjærlighet som bor i våre hjerter, blir Guds vilje vår vilje.

Og endelig er Jesus vår dommer. Vi møter ham som dommer hvert enkelt menneske i dødens stund og den samlede menneskehet ved tidenes ende. «Gud har ikke sendt sin Sønn til verden for at han skal dømme verden, men for at verden skulde bli frelst ved ham» (Joh. 3, 17). Men for dem som nekter å ta imot Guds Sønn som frelser, de som strider imot Guds rike og går sine egne veger, for disse er Jesus dommeren. «For likesom Faderen har livet i seg selv, slik har han også gitt Sønnen den gave å ha livet i seg selv og Han har gitt Ham makt til å holde dom, fordi Han er en menneskesønn» (Joh. 5, 26, 27). Alle skal dømmes etter sine gjerninger, etter den gode eller den onde vilje de har vist like overfor Kristi åpenbaring og hans frelsende nåde. «Vet du ikke at Guds godhet fører deg til bot? Men med din hardhet og ditt ubotferdige hjerte hoper du opp vrede over deg på vredens dag når Guds rettferdige dom skal åpenbares; for han vil gjengjelde hver og en etter hans gjerninger, med evig liv dem som holder ved i god gjerning og søker etter herlighet og ære og ufor-

BÖNNENS APOSTOLAT

Ved lederen for apostolatet i Oslo Vikariat, sokneprest Høgh, Fredrikstad.

Bønneintensjoner for mars:

- I. Apostolatet blant arbeiderne.
- II. At misjonen i Afrika må bli spart for sektvesenet.

I.

«Kirken har som representant for religionen, og da særlig i de religiøse sannheter og lover, et mektig middel til å fjerne all strid mellom rik og fattig og nærme dem til hverandre.» Med disse mektige og klare ord gir pave Leo XIII i sin rundskrivelse om arbeiderspørsmålet programmet for Kirkens apostolat blant arbeiderne og grunnlaget for det. Og han fortsetter: «Ingen kan nekte at både den nåværende strid mellom dem og selve årsaken til striden vilde bli fjernet, hvis bare Kirkens prinsipper og dens forskrifter ble fulgt.»

Pave Pius XI har i sin rundskrivelse «Det førtiende året» ytterligere understreket Leo XIII.s lære og har kalt hans rundskrivelse «Magna charta som burde være grunnlaget for alt sosialt arbeid.» Men dessverre er begge rundskriv alt for lite kjent, og til dels helt ukjent av mange. Fanatisme og fiendskap mot Kirken, sammen med ensidig propaganda har holdt brede lag av folket i uvitenhet om Kirkens lære, og de som skulde og burde ha fulgt dens retningslinjer og dens krav til sosial rettferd, har dessverre for en stor del forsømt sin plikt. Hvis Kirkens retningslinjer var blitt fulgt, vilde vi i dag ikke ha vært oppe i så megen elendighet, i krig og klassekamp.

Følgene av disse tilstander er heller ikke uteblitt. Store deler av arbeidsklassen er ved politisk agitasjon mot Kirken blitt fremmed for den, til skade både for den enkelte og samfunnet. For å råde bot på dette, har Kirken gjort alt som står i dens makt. Under de største vansker og med de største ofre har den bygd ut sitt apostolat blant arbeiderne, så det er blitt et av de største og mest krevende grener av dens virke. Og det er ikke bare arbeidernes åndelige velferd den har for øye, men også deres intellektuelle, moralske og økonomiske velferd. Kirken er no som før det beste vern og verge for menneskerettighetene.

gjengelighet, men med vrede og harme dem som strir imot og ikke vil tro sannheten, men gir seg over til urettferdighet» (Rom. 2, 4—8).

A. J. Lutz.

Arbeidet i apostolatet blant arbeiderne er stort og stiller store krav. Vanskene er også større enn kanskje i noe annet apostolat, de kommer fra mange hold og er av alvorlig karakter. Bønnens hjelp trenges da også i høyeste grad. Arbeid og bønn må gå hånd i hånd, så Guds nåde kan gi framgang til arbeidet, bryte ned fordommene og få både arbeidstaker og arbeidsgiver til å se overnaturlig på sine oppgaver og ta dem i kristelig ånd.

Bønnens Apostolat over hele verden vil være med etter evne og gi denne hjelp, også medlemmene av det skal være med i apostolatet blant arbeiderne, der alle har høve til det: i bønne og forbønne. B. A. maner oss derfor til alvorlig ettertanke over våre plikter i denne sak og til bønn for det store, hellige mål: Å vinne ikke bare arbeiderne, men også arbeidet for Kristus. Derfor ber vi med all inderlighet hver eneste dag i mars måned:

Jesu høyhellige hjerte, at du vil gi framgang til apostolatet blant arbeiderne, om det vi ber deg, bønhør oss.

II.

Alle vi som bor i et protestantisk land, har mer eller mindre støtt på den forvirring og de vansker sektvesenet fører med seg. Hvor mange mennesker har ikke p. g. a. splittelsen og forvirringen tapt motet og har helt vendt ryggen til kristendommen. Hvor megen unødige sjelekval og strid er ikke blitt fremkalt ved de snart sagt tallose sekter og samfunn?

Vanskene blir enno større, og følgene enno mer alvorlige i misjonene. Når mennesker med vidt forskjellig forkynnelse, lære og skikker, og som alle kaller seg kristne og sier de kommer med sannheten, søker å vinne tilhengere, blir det ikke lett for andre å se sannheten i kristendommen. Hvem av de mange har den i ånd og sannhet?

Mer enn et sted hvor den katolske Kirke gjennom århundrer har arbeidet til velsignelse, er sektene trengt inn. Ofte har oppgaven for dem mer vært å kjempe mot Kirken enn å spre kristendom blant menneskene. Slik er det voldt ubotelig skade både for Kirken og sjelene. Ikke minst har dette vist seg i Afrika. Med de bitre erfaringer for øye, og fordi sektvesent i misjonslandene snart blir et alvorlig problem, oppfordrer B. A. oss til i denne måned å be om at Afrika må bli spart for denne skam for kristendommen og dens forkynnere. Det vil vi da også gjøre og daglig be:

Jesu høyhellige hjerte, at Afrika må bli spart for sektvesenet, om det ber vi deg, bønhør oss.

KATOLSK KRISTENLIV -

Tilegnet alle konvertitter.

Det er på dette sted konvertitters kritikk ofte boltrer seg fritt — til tider altfor fritt.

La oss forsøke å sette noen grenser opp for vår kritikk, og fatte noen gode forsett:

1. Vi vil vokte oss for at vår kritikk noen gang berører *troen*. Skulde det skje er vi ikke bare i fare, vi er i *fall* — ja, i *frafall*! Troen, sannheten, loven, messen, sakramentene..... alt dette og meget mer er absolutt tabu for oss. Med bøyd hode skal vi ene nærme oss Guds åpenbaring!

2. Vi vil, om vi ikke er store nok til helt å la bli å kritisere, alltid når det gjelder geistligheten skjelne mellom *person* og *embete*. Vi kan ikke og skal heller ikke sympatisere i like høy grad med alle prester. Prester har feil som alle mennesker har det — bare er prestens feil og svakheter langt synligere og mer påfallende enn andres. La gå at vi absolutt *må* ha sagt hva vi mener om pastor X.s måte å stå og gå og tale på — om hans sangstemme og stue og åndsliv. Men hvis dette fører til at vi ikke i ham ser en for oss likeså brukbar Guds tjener til vår sjels frelse som enhver annen prest..... så er vi langt ute på fallets kant! *Embetet* er innstiftet av Gud og uavhengig av bæreren.

3. Vi vil vokte oss for å kritisere Kirkens *anvisninger* eller *forbud*. De er kan hende ikke alle like lette for meg å forstå i øyeblikket — men de er Guds stemme til meg like fullt. De kan mulig tyngte lite grann, men de er Guds åk og byrde og derfor allikevel lette. Tror vi på Kirken *vet* vi at den ene forbyr eller påbyr til vår sjels gagn. Når derfor *biskopen* utsteder anordninger vil vi, går de enn mot vår personlige mening, dog rette oss etter dem som Guds Kirkes røst.

Det er en selvfølge at all kritikk av Kirkens *guddommelige* side er utelukket. Men enn av dens menneskelige side? Ja, vi er jo ikke forpliktet til å kalle svart for hvitt i Kirkens historie — vi lærer fort at ene sannheten gagnar. Men hva så med Kirkens historie fra dag til dag mellom oss? En gang — om hundre år — vil våre etterkommere dømme om vår ferd som vi no bedømmer heldige eller forfeilede grep av misjonens første fedre. Hvis vår kritikk som allerede sagt er inspirert er den ikke av det onde — men er den på sin plass?

Det vilde være bra om vi før vi gav vår kritikk frie tøyler spurte oss selv om tre ting:

1. Er jeg ifølge alder, viten, ulastelighet el. l. kompetent som dommer?

2. Er dette den rette krets å kritisere for? F. eks. når den består av protestanter eller lunkne katolikker?

3. Er denne min kritikk i kjærlighet?
Kan vi stå for disse spørsmål bør vi med god samvittighet tale — vårt kritikkfelt blir da så begrenset at det da ikke blir rett meget igjen. Og glem ikke at det *alltid* kan sies noe vakkert, noe anerkjennende, noe positivt om den eller det vi kritiserer — og det bør sies!

Og la oss så på rette sted og i rett tid rolig diskutere vår liturgiske, arkitektoniske, språklige og personlige smak — det øker bare kjærligheten til Kristi Kirke, vår største og dypeste kjærlighet på denne jord.

XII.

EKSPANSJONSTRANG OG VENTIL

Dypt i ungdommens karakter ligger det et trekk av stor verdi: trangen til å meddele seg, til å finne fortrolighet, forståelse, tilslutning, trangen til å være i flokk, til å vinne andre — helst *mange* og *med en gang* — for sine idealer og planer.

Den unge George Williams som en kveld sammen med 5—6 jevngamle venner fikk den tanke å stifte K.F.U.M. hadde til motto: «Hele verden er mitt sokn!» Hans folk finnes no på Island som på Ildlandet, i Peiping som i Chikago, i skyttergravene som på universitetene — et voksent sokn!

Hvor var hans tanke *ung* — den: ikke å se noen grenser for det gode som kan utrettes i Vårherres navn!

Men hvor blir ikke megen ekspansjonstrang til ekspansjoner og spild damp, fordi maskinene mangler en regulerende ventil og en kyndig hånd som kan åpne og lukke for kraften rettidig?

Hurra og bifall og fantasteri og store ord og ville drømmer — i stedet for det jevne høytrykk som kan presse det store stempel i rolig takt!

Og gjelder ikke det også den ekspansjonstrang som vi kan kalle: unge konvertitters misjonsiver? La oss se bort fra de lunkne, de sløve, dovne, verdslige, feige og slurvete — la oss se på de trofaste, varmhjertede, bedende, arbeidende — på alle som av sin innerste sjel ønsker å hjelpe Guds Kirke til framgang i Norge. Det jeg vil spørre om er følgende: får dere tilstrekkelig arbeidskraft ut av dens ekspansjonstrangs damptrykk eller spiller dere krefter på metoder og arbeider som ikke svarer til resultatet?

Her skal ikke tales om *motivet* — er dere ekte katolikker er det selvsagt at dere som har *mottatt* så meget også ønsker å *dele* dette med andre. Her skal bare tales om *metodene* og *begrensningen* — om ventilen som lar dampen trykke til rett tid og på rett sted. Det begåes mange feil her og noen skal påpekes: det *planløse*, *sprede*, *uforsiktede* og direkte *tomme*. Og talen gjelder den unge konvertitt som misjonær både overfor den vantro eller annerledes troende som overfor den lunkne og frafalne.

Det *planløse* foreligger når en arbeider i Herrens vingård, som vel kan ha konsentret seg om en bestemt oppgave, men uten bestemt plan, handler uten å ha spurt seg selv: 1. Hvem er det jeg arbeider for? 2. Hva trenger han eller hun særlig til? Hvordan kan jeg etterhvert best svare til dette krav? Det gjelder altså å *studere* objektet for vår virksomhet, og de beste midler og den sikreste framgangsmåte, og her trenges derfor

samtaler med våre åndelige rådgivere og erfarne mennesker.

Det *spredte* foreligger når en legapostel kaster seg over alt for meget arbeid og alt for mange sjeler på en gang. Denne flakken om fra den ene til den andre, det ene til det annet. Dette å ville alt samtidig skader bare hjertets ro og utretter ikke noe — det er bare spilldamp. Her må *konsentrasjon* til! Man må gå inn for *ett* bestemt arbeid, én bestemt sjel og utføre det *grundig*. Man må samle seg om en enkelt, overskuelig, overkommelig oppgave, se i den et *kall* fra Gud og vie *den* hele sin ekspansjonstrang. La så andre i samme ånd vie seg for andre ting!

Uforsiktighet har altfor ofte skremt en sjel bort fra Guds rikes port. Et forkjært ord, en forkjært krets av mennesker, for stor fart, for lite bønn og for megen tale, for lite godt eksempel og for megen oppfatthet, for lite takt og for megen proselytisme, for lite inderlighet og for megen «smartness», for lite kjærlighet og for meget trykk, for lite tro på Gud Helligåndens virke og for megen tro på egen kraft..... har ikke alt dette ofte ødelagt store verdier, tross all evne, god vilje, begeistring og ekspansjonstrang? Den motsatte dyd er *kristen takt*, som er en blanding av viten om vår egen udyktighet og tro på Guds hjelp, og denne takt får vi av Gud som svar på vår bønn og vår villighet til å la *ham* danne oss som gode redskaper i hans tjeneste.

De tomme hender finner vi hvor arbeideren hverken har noe i seg selv å gi — eller noe å ta av. Tom fordi han ikke selv lever det han lærer (selv om ingen vet om det) — tom fordi han ikke benytter seg av alle våre hjelpemidler: bøker, blad, prekner, messe, samvær med trosfeller, undervisning, retretter o. l. Var det derfor ikke en god tanke for alle konvertitter å se etter om maskinen er riktig ventilert? Følgende grunntrekk kan tjene som vegledning for en revisjon:

1. *Konsentrasjon*: har jeg funnet den eller det, jeg vil vie mine fritidskrefter? Har jeg konsentrert min bønn, mitt hjertelag og min varme om dette en funnet? Har jeg beredt mitt arbeid ved en tids bønn først så jeg er sikker på å ha Guds nåde til det?

2. *Har jeg gjennomtenkt min plan?* Har jeg sett manglene og roten til dem klart? Har jeg funnet metoden og midlene? Vet jeg den rette framgangsmåte, skritt for skritt?

3. *Har jeg innsett farene?* Hvor er de svake punkter hvor arbeidet kan glippe — i meg selv som i objektet for mine bestrebelsler? Er jeg på vakt mot dem? Har jeg funnet midlene mot dem og har jeg andre utveger om min skal glippe?

4. *Har jeg midlene til arbeidet?* I meg selv — som utenfra? Bør jeg ikke gå oftere til skrifte, til Herrens bord, til messe, til aftenandakt, til preken, til møter? Og bør jeg ikke anskaffe katolske bøker og blad — til å gi eller låne bort?

Når det så er gått en tid kan dagboken igjen åpnes på s. 1 og det vil vise seg hvilke midler og metoder som gav mest og best utbytte — og det vil bli klart hvorledes ventilen skal stilles!

Et skumringsbesøk i min kirke.

*To skritt ifra gaten som larmer forbi,
To skritt er et svimlende svelg,
Det tar meg fra storbyens mylder og liv
Til den høye og reneste helg.*

*Et lite rødlig og flakkende skjær
Bryter skumringens legende ro,
Det sir meg så trygt at min Frelser er der
I sitt fattige jordiske bo.*

*Og jeg bøyer mitt kne, ikke blott ifra meg,
Som tror på Hans hellige ord,
Men trangen jeg føler å trøste Ham for
All den vantro som yngler på jord.*

*Det er så velsignet å knele i ro
I stillhet for tanker og ord.
Det er kun mitt hjerte som varmes og gror
Under Frelserens kjærlige blikk.*

*Hva er det som gjør meg så underlig vek,
Det risler som sol i mitt sinn.
Jeg gripes av lengsler å ofre og gi,
Ja, til slutt blir det alt, hva Han vil!*

*Og flammen den brenner, mens dognet rundt
Den står som en glødende vakt.
Og mitt hjerte det går i en stille stund
Som med evighetslampen i pakt!*

MARIE KNUDTZON

XIII.

— I DET LITE —

Det er et ord som taler om å være tro «i det lite» for man tør håpe på å bli «satt over mer». Som så mange ord i den hellige skrift gjelder dette ikke bare det *religøse* liv, men også det *menneskelige* — og grenseområdet mellom disse to begreper.

Ingen setter en over noe før han har prøvd våre evner og vår troskap i de små ting. Ingen utretter noe stort før han har trent seg opp på det små. Ja, alt stort består av små elementer, små bestanddeler — så synes en oppgave, et krav, et kall oss for stort, bør vi dele det, gå fram fra dag til dag, stykkevis. Så vil vi seire etter prinsippet: *divide et impera* — del og hersk!

Hører man ikke ofte noen si: jeg hadde i grunnen tenkt å ville støtte den og den gode sak, men så oppsattte jeg det og så gikk det dessverre i glemmeboken.....? Slik hender det også oss selv når vi ikke med en gang

handler som vi tenker, men skyver det fra oss til «en annen gang». Heller *lite*, men *bestemt* — et stort bygg skapes av mange små steiner!

Hvor ofte har ikke et *brev* meget å si når det kommer i rett tid! Det er hendt at konversjoner er blitt til intet fordi den som pr. brev var begynt å arbeide med en sjel som var *slurvet*, lot det bli for lange mellomrom mellom brevene, besvarte ikke de forekommende spørsmål — — — kort sagt: var utro i det lite.

Eller en *bok* vi har lovet å skaffe en søkende sjel, som derigjennom vil bli opplyst om kan hende nettopp et avgjørende spørsmål. Men den lille uleilighet var allikevel for stor for oss — og det store skjedde ikke.

Eller et *besøk* hos en som er på veg mot Kirken — eller på veg bort fra Kirken og som kan hende kan vinnes ved trofast arbeid. Det ble ikke gjort fordi vi manglet troskap i det lite.

Eller et *hull* i vår egen viten om religionen, en tvil, et problem, en usikkerhet — det skulde ha vært gjort: et besøk hos presten, en bok skulde vært lest e. l. for at vi igjen kunde bli sikre i vår sjel og i vår samtale. Det ble ikke gjort fordi det syntes oss «lite». Men litt her og litt der blir til mange huller og vår sjels skål hvor Gud har heldt troens dyre væske, ble som en sil.

Vi ble kanskje anmodet om å ta oss av en person eller en sak — vi var utro i det lite og meget gikk tapt.

Vi lover så fort å *be* for et menneske eller en sak — vi gjør det ikke. Utroskap i det lite!

Hvor meget er ikke forblitt ugjort, oppgitt, forsømt i våre arbeider, foreninger og institusjoner fordi de ledende måtte erfare medarbeidernes utroskap i det de skulde passe og hadde lovet å passe.

Ene når en katolikk er på sin post med våken sans for selv de minste tings betydning kan vi arbeide for alvor. Livets lange løp består av *dager* og når dem en gang vil gjelde *hver enkelt dag*. Alt stort — f. eks. Kirkens sak i Norge — består av bare små trekk, små stille arbeider i det skjulte, som *til sammen* danner det store. Vær tro i det lite — *divide et impera!*

XIV

FORBEREDELSE

Megen andakt, mange messer, mange bønner blir ringere fordi vi ikke *forbereder* oss til å stilles for Guds ansikt.

La Kirkens *forhall* tale til oss — la den være *forgården* til helligdommen så allerede der tier all tale, samles alle tanker, senkes alle øyne. Og la *vievannskaret* være oss et *levende tegn*, ikke en tilvant selvfølgelighet. Bruk dine tanker i denne skikk, utfør den med ærbødighet og som *forberedelse* — ikke dette slurv, dette flyktige korstegn som forteller at gaten, verden utenfor enno henger ved oss som en profan duft opp til det høye for alltid!

Forbered om du på noen måte kan din morgen- og aftenbønn! Ha om mulig ditt faste *bedested* og din faste *bedetid*. De gamle talte om en «bedestol», skriften taler om et «*lønnkammer*» — noe som ikke er til verdslig bruk, men *forbereder* bønner.

Og de lover som gjelder for sjelens liv i Gud, gjelder ofte også for vårt mellommenneskelige liv, vårt pro-

vate liv.

Forbered dine *besøk* så du vet hva du vil hente hos eller bringe til dem du besøker. Og ber du noen til gjest så forbered ikke alene maten, men også det åndelige du vil by dem, så ikke alt skal være avhengig av det tilfeldige. En bok, et dikt, lett musikk, et emne fra dagen og vegen — så får ikke den selskapelige tomhet innpass.

Leser du en bok — gjør du urett mot forfatteren og deg selv om du bare farer gjennom den og leser litt hist, litt her. Langt klokere er det å sette seg hen en liten stund for å falle til ro før man åpner boken — og så gi seg hen til lesningen og til virkelig fordypen i det leste.

Og forberedelse må rekke videre.

Vi må om morgenen forberede dagens forskjellige arbeider ved å gjennomtenke dem. Vi må ta våre forholdsregler mot de syndens angrep som vi av sorgelig erfaring vet venter oss på bestemte steder. Om kvelden må vi forberede søvnen ved å samle alt det spredte, angre alt det uriktige, takke for alt det mottatte og be om fred. *Forberedelse* er lægemidlet for all forjagethet og slapphet og slurv som den beskytter mot overraskelse og overrumpling.

Et vos esfote parati! sier skriften. Vær beredt! Og forbered deg!

XV

KONVERTITT OG LITURGI

De to hører sammen som «konvertitt» og «liturgi» hører sammen. Sammen som mennesket og dets tale, som instrumentet og dets tone.

Liturgi er nemlig Kirkens måte å tale til Gud på — dens lovsangs toner.

(Forts.)

Herhjemme —

Hamar. Søndag den 29. januar holdt Hamar lokalavdeling av St. Olavs forbund generalforsamling. Møtet åpnes med Olavshymnen, hvoretter formannen, fru Knutstad, ønsket velkommen. Årsberetning og regnskap ble opplest og godkjent. Deretter gikk man over til valget som fikk følgende resultat. Pater de Paepe, fru Knustad forman, Chr. Borchgrevink viseformann, Toralf Norheim kasserer, Randi Larsen sekretær, Kr. Tilley revisor og Olaf Larsen varamann. Soknepresten takket det gamle styret og ønsket det nye et godt arbeidsår. Etter et selskaperlig samvær ble generalforsamlingen avsluttet med aftensalmen «I natt meg vær.» — Søndag den 20. febr. holdt Hamar lokalavdeling av St. Olav forbund møte. Møtet ble åpnet med Olavshymnen, hvoretter foredragsholderen fikk ordet som denne gang var pater de Paepe. Emnet han hadde valgt var: «Hva så Maria og Josef på vegen til Egypten?» Foredraget opplystes med en rekke interessante lysbilder. Det var et meget fengslende foredrag pateren gav oss. Forsamlingen gav også pateren en veldig applaus, bevis på at foredraget var falt i god jord. — Etterpå var det en henrivende musikkunderholdning av hr. Toralf Norheim. Kvelden sluttet som vanlig med selskaperlig samvær.

R. L.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo